

„Ich brauche einen
change of scenery
décor» „Ik heb een
nodig” „Muszę zmi
prostředí” „Мне ну
brauche einen Tap
scenery” «J’ai beso
een verandering v
zmianę otoczenia”
„Мне нужно смен
einen Tapetenwech
J’ai besoin de cha
verandering van o
otoczenia” „Potřeb
сменить обстанов
Tapetenwechsel” “
besoin de changer
verandering van o
otoczenia” „Potřeb
сменить обстанов
Tapetenwechsel” “
besoin de changer
verandering van o
otoczenia” „Potřeb
сменить обстанов
Tapetenwechsel” “
besoin de changer

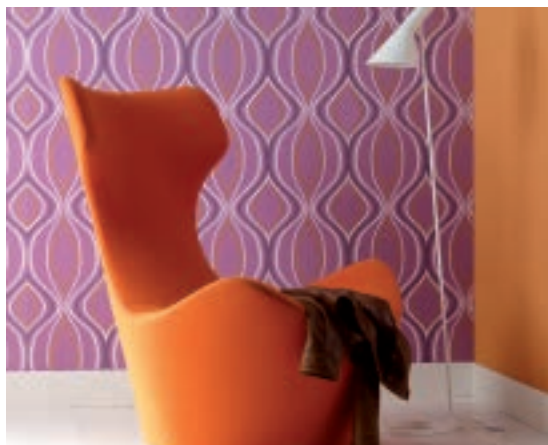
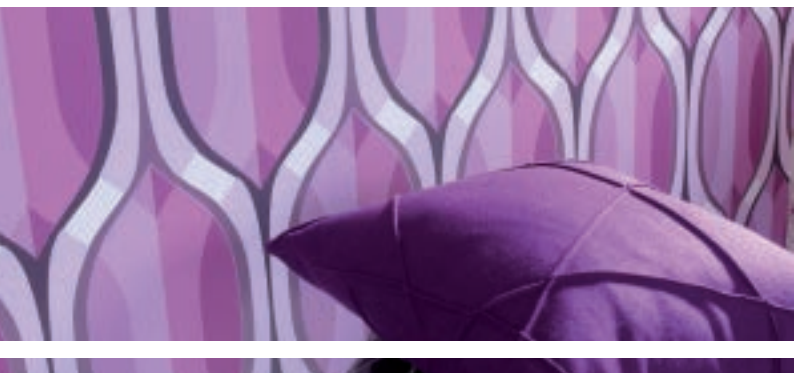
Gewoon weten hoe het werkt

Niets is leuker dan zich goed te voelen in een ruimte. En met behang is het heel makkelijk om in een handomdraai uw persoonlijke smaak uit te drukken. U hebt daarvoor gewoon een grote keuze aan behangmotieven, het juiste gereedschap en praktische tips nodig om ervoor te zorgen dat alles goed zit. Het zijn namelijk vaak kleinigheden, zoals bijvoorbeeld de verkeerde lijm, een te korte wektijd of oude resten op de muur die een slechte invloed hebben op het behangresultaat. Met een paar eenvoudige basisregels kan dit vooraf worden voorkomen zodat individuele woondromen zonder moeite kunnen worden gerealiseerd.

Vijf gouden behangregels

- 1. Verwijder oud behang**
- 2. Let op gelijke artikel- en badnummers**
- 3. Houd vensters en deuren gesloten, schakel de verwarming uit**
- 4. Laat het behang voldoende weken**
- 5. Kleef behang, behang "stotend" aanbrengen = boord tegen boord**

Voor elke *muur* de passende *bekleding*

Inzake kleuren, patronen en vormen is het goed om veel keuze te hebben. Maar welk behang is inzake oppervlak, materiaal en druktechniek het best geschikt voor de verschillende kamers en muren?

Papierbehang bestaat uit twee op elkaar gelamineerde papierlagen - vaak ook duplex genoemd. Alleen het bovenste papier is daarbij bedrukt of gestructureerd zodat het reliëf ook na het behangen behouden blijft.

Reliëfbehang bestaat uit een papierlaag die van een geëxpandeerde, meestal meerkleurige, driedimensionale kleurpastaopdruk wordt voorzien. Het is bijzonder gemakkelijk te verwerken en is ook geschikt voor zwaardere belastingen muren.

Vinylbehang bestaat uit een met vinyl gecoat papier dat na het bedrukken met een hete wals gestructureerd wordt. Daardoor ontstaat een uiterst fraaie oppervlakteoptiek. Bovendien is het ook geschikt voor zwaardere belaste muren of vochtige ruimtes.

Vliesbehang heeft een hoogwaardig speciaal vlies als dragermateriaal. Het is uiterst makkelijk te verwerken want vlies is vormstabiel: Het rekt niet uit en krimpt niet. Daardoor vervalt de inweektijd na het inlijmen en kunnen de behangbanen onmiddellijk op de ingelijmde muur of het ingelijmd plafond worden gekleefd. Kleine scheuren en oneffenheden kunnen bovendien heel makkelijk worden overbrugd. En in geval het behang wordt vervangen? Dan kan het vlies moeiteloos droog en in zijn geheel worden afgetrokken.

Vliesbehang om te overschilderen (bijv. Wallton, Feel Good of PURE) is wit reliëf- of structuurbehang op vlies dat na het vastkleven van een afzonderlijke verflaag kan worden voorzien. Ook creatieve schildertechnieken, bijv. veeg- of deptechnieken of een beits kunnen hier worden gebruikt.

De juiste *labels* plaatsen

Gecertificeerde kwaliteit staat goed op elke muur. Daarom draagt **rasch**-behang de RAL-kwaliteitszegel, het CE- en FSC®-teken. Bovendien zijn alle materialen, kleuren en productiestappen aan een voortdurende kwaliteitscontrole onderworpen.

RAL-kwaliteitszegel

Met deze kwaliteitszegel is de verbruiker zeker dat hij kwalitatief hoogstaande en geteste producten koopt. In samenwerking met het Deutsches Institut für Gütesicherung und Kennzeichnung e.V. (Duits Instituut voor Kwaliteitsborging en Kenmerking) (RAL), het Duitse federale milieuagentschap, het Duitse Agentschap voor de Volksgezondheid en de behangproducenten werden omvangrijke kwaliteits-, gezondheids- en milieubepalingen vastgelegd die voortdurend door een onafhankelijke instantie worden gecontroleerd. Zo gebruiken producenten zoals rasch geen vulstoffen, zoals bijvoorbeeld toxische, zware metaalhoudende pigmenten in drukinkten of chloor- of aromatenhoudende oplosmiddelen, FCKW en vinylchloridemonomeren.

CE-teken

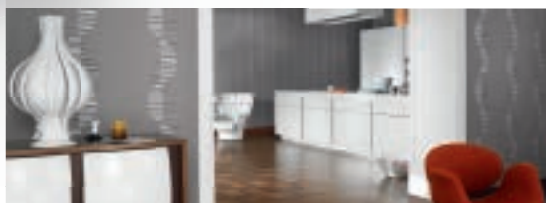
Het CE-teken is gebaseerd op de richtlijnen van het EU-recht en kenmerkt veiligheidsgeteste producten. Voor behang is het sinds 1. 1. 2011 verplicht zodat ook alle rasch-producten aan de geldende Europese richtlijnen voldoen, in overeenstemming met EN 15102 norm. Daarin zijn alle vereisten en eigenschappen vastgelegd, waaraan muurbekleding met betrekking tot het brandgedrag, de uitstoot van formaldehyde, gevaarlijke stoffen, zware metalen en vinylchloridemonomeer moeten vervullen.

FSC®-teken

Het kwaliteitsmerk van de Forest Stewardship Council® (FSC) vindt men bijvoorbeeld terug op ons behang op papier- of vliesdragers, waarbij het houtaandeel uit milieuvriendelijke en duurzame bosbouw stamt. Het certificeringssysteem van de organisatie is gestandaardiseerd en internationaal erkend zodat de gemerkte producten effectief uit verantwoord verbouwde bossen stammen.

Een *overzicht* van de symboolverklaring

Behangsymbolen zijn meer dan gewoon vormen. Hier telt de norm. Zo is alle **rasch**-behang op het etiket van symbolen voorzien, die op basis van norm DIN EN 235 zijn voorgeschreven. De behangsymbolen geven bijvoorbeeld informatie over de eigenschappen, kwaliteit en juiste verwerking.

 0 zonder aanzet

 zonder resten droog te verwijderen

 rechte aanzet

 de bovenlaag is gemakkelijk droog te verwijderen, de onderlaag blijft plakken

 verspringende aanzet

 muur inlijmen

 waterbestendig

 gestort plaatsen

 wasbestendig

 voorgelijmd

 zeer wasbestendig

 voldoende lichtbestendigheid

 schuurbestendig

 goede lichtbestendigheid

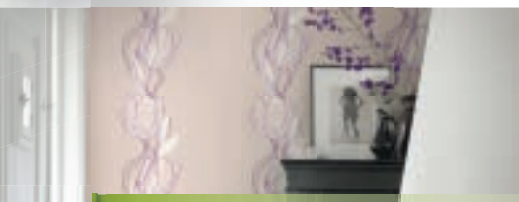
Zodat alles vlot verloopt bij de *aankoop van behang*: hoeveel rollen?

Een normale behangrol, een zogenaamde Eurorol, is 53 cm breed en 10,05 m lang. Een rol is voldoende voor ca. 5 m² muur- of plafondoppervlak.

Muurlengte	Muurhoogte	Muurhoogte
	2 – 2,4 m	2,4 – 3,3 m
10 m	5 rollen	7 rollen
12 m	6 rollen	8 rollen
14 m	7 rollen	10 rollen
16 m	8 rollen	11 rollen
18 m	9 rollen	12 rollen
20 m	10 rollen	14 rollen
22 m	11 rollen	15 rollen
24 m	12 rollen	16 rollen
26 m	13 rollen	18 rollen

Bezin eer je *begint*

rasch-behang wordt tijdens de productie gecontroleerd.

Maar uiteraard moeten ze voor het behangen door de gebruiker zelf nog eens worden gecontroleerd. Op basis van welke criteria dit moet gebeuren, wordt beschreven in instructieblad nr. 7 van het BFS (Bundesausschuss Farbe und Sachwertschutz, <http://www.farbe-bfs.de/>):

Controle van de levering

Stemt de levering overeen met de bestelling en werd de bestelde hoeveelheid geleverd?

Bij het aankopen en voor het verwijderen van de folieverpakking is het belangrijk om het **badnummer** op het etiket onderaan in de witte balk te controleren. Alle rollen, die voor een kamer of muur bedoeld zijn, moeten uit dezelfde productie stammen.

Zijn alle zijden gelijk?

Bij de gelijkzijdigheidscontrole worden van een ca. 1,00 m lang monsterstuk de beide zijden naar het midden toe gevouwen met het motief naar boven. Gelijkzijdigheid en kleurtoleranties zijn zo in de meeste gevallen snel te herkennen.

Van basisuitrusting tot *expert*

In principe zijn een duimstok, schaar en sponsrubberrol al voldoende om nieuw behang aan te drukken en te fixeren. Daarnaast is er nog een veelvoud aan bijkomend en nuttig gereedschap.

Blokkwast

Behangborstel

Emmer, roerhoutje

Behangplakmachine

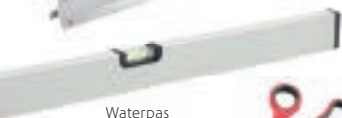
Driehoeklijst

Behangtafel

Waterpas

Schaar

Nadenroller

Sponsrubberrol

Trapladder

Duimstok

Potlood

Cuttermes

Behanglineaal

De ideale basis voor een mooi *behangontwerp*

Opdat de muren in hun volle behangglorie kunnen stralen, moet de basis juist zijn. Dit betekent dat de ondergrond droog, glad, vast, schoon en bovendien stabiel en absorberend moet zijn. Daardoor verkrijgt men niet alleen een optimaal resultaat, maar gaat het behangen zelf ook makkelijker.

Oud behang

Voor u opnieuw behangt, moet het oude behang volledig worden verwijderd. Als er eerder droog verwijderbaar behang aan de muren hing, is dat heel snel gebeurd. Anders smeert u het oude behang gewoon met water en afweekmiddel in en laat u dit inweken - zo kan het behang gemakkelijker worden verwijderd. Nog eenvoudiger gaat het met een behang-afstoomapparaat dat in de behangspeciaalzaak kan worden gehuurd. Gebruik bij het verwijderen van behang geen afwasmiddelen. Deze middelen zijn vetoplossend en kunnen bijvoorbeeld ingedroogde keukenvetten of andere agressieve resten uit de ondergrond mee oplossen. Als de waterhoudende lijm dan op de muur wordt aangebracht, worden de resten naar de oppervlakte gebracht. Deze kunnen door het nieuwe behang dringen en het verkleuren. Op

een doorslaande ondergrond is een isolerende laag nodig. Verdere Tips hierover vindt u op het BFS-instructieblad nr. 16 "Technische richtlijnen voor behang- en lijmwerken", punt 4.1.

Oude verflagen

Week krijtende oude verflagen eerst in met water en een afweekmiddel en was de ondergrond af. Na het drogen moet de ondergrond worden voorbehandeld met een voorstrijkmiddel. Bij dispersieverf, olieverf en lak moet u eerst controleren of de laag vast met de ondergrond verbonden is. Dat gaat het best met een stuk plakband dat u op de oude laag plakt en er vervolgens weer af trekt. Als u verfresten vindt op de plakzijde van het plakband, moet de oude laag verwijderd worden. Om oude lagen te reinigen en te ontvetten moet u een geschikt afbijtmiddel gebruiken. Daarna met helder water nawassen. Anders moet u de

oude laag met een hechtmiddel of gepigmenteerde behangprimer behandelen. Bij niet absorberende oude onderlagen gebruikt u eventueel een schildersvlies voor de bewerking. Ook oude en niet meer vaste ondergronden, zoals bijvoorbeeld pleister in oude huizen, moeten worden verwijderd. Vaste oude lagen kunnen gladgeschuurd worden en met voorstrijkmiddel of gepigmenteerd voorstrijkmiddel worden voorbehandeld. Gaten en oneffenheden moeten voor het behangen met gipspleister worden weggevoerd of uitgeplamuurd,

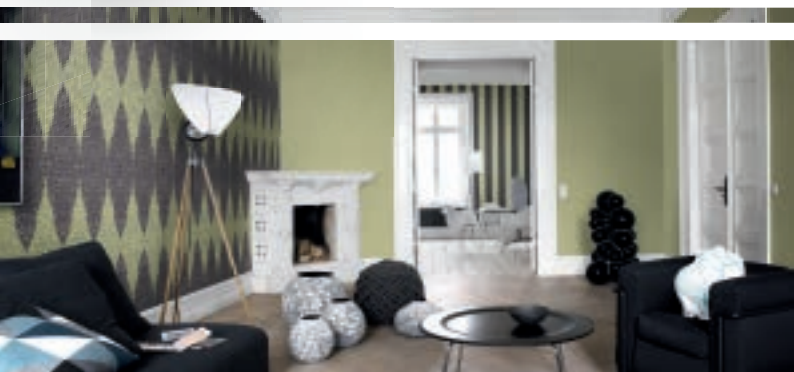
Nieuw pleisterwerk

Voor een mooi resultaat moet de ondergrond licht en droog zijn. Gewoonlijk is dat het geval na ca. zes tot negen weken. Wanneer u twijfelt, kunt u een oppervlak van ca. 50 x 50 cm met folie afplakken en ongeveer 24 uur afgedekt laten. Wanneer zich in deze tijd vocht (condenswater) achter de folie heeft gevormd, moet de ruimte verder goed geventileerd en verwarmd worden voor u met het behangen kunt beginnen. Omdat nieuw pleis-

terwerk een sterk absorberende ondergrond is, moet voor het behangen met merklijm worden voorgelijmd. Plafonds, muren of andere gladde betonoppervlakken moeten voor het behangen worden behandeld met een grondlaag en dan met een voorstrijkmiddel of gepigmenteerde behangprimer worden behandeld.

Plamuurmiddel

Bij muren en plafonds die over het gehele oppervlak met een plamuurmiddel zijn behandeld, moet het oppervlak eerst worden gladgeschuurd en dan voorgelijmd. Dit is meestal afdoende om een gelijkmatige absorptie van de ondergrond te bereiken en een goede basis voor nieuw behang te creëren. Bovendien wordt bij deze vorm van primer de lijmlaag bij het volgende behang iets opgelost. Zo wordt de hechtkracht van de lijm nog versterkt.

De verschillende ondergronden op een *rijtje*

Nieuwe of kalkcementpleister

- Bevochtigingsproef met water uitvoeren (absorptietest)
- Eventueel opruwen en schuren om sinterlagen te verwijderen die door overmatige bindmiddellophoping kunnen ontstaan
- Voorbehandelen met een gepigmenteerd voorstrijkmiddel

Gipspleister

- Bevochtigingsproef met water uitvoeren (absorptietest)
- Eventueel opruwen en schuren om sinterlagen te verwijderen die door overmatige bindmiddellophoping kunnen ontstaan
- Voorbehandeling: voorlijmen

Gipskarton

- Bij vliesbehang voorbehandelen met gepigmenteerde behangprimer omdat de witte plamuurnaden zich anders door het gedroogde vliesbehang kunnen aftekenen
- of primer met voorstrijkmiddel (in water verdunbaar) bij vinyl-, reliëfbehang met papieren rug

Betonoppervlakken

- Bevochtigingsproef met water uitvoeren (absorptietest)
- Eventueel opruwen en schuren om sinterlagen te verwijderen die door overmatige bindmiddellophoping kunnen ontstaan
- Voorbehandeling met een gepigmenteerd voorstrijkmiddel
- Bij te geringe absorptie eventueel onderbehang of renovatievlies gebruiken.

Houten ondergrond

- Bij houtmaterialen, zoals spaan- of MDF-platen kan het gebeuren dat ingredienten van het hout door het behang schijnen.
- Eventueel is een isolatielaag vereist

Styropor onderbehang

- Zwak absorberende ondergrond in voorbehandelde of onbehandelde uitvoering
- Voor een correcte verlijming van het behang adviseren wij hier vooraf een voorbehandeling met een verdunde styroporlijm.
- Eventueel moet een onderbehang of renovatievlies worden opgebracht

De helper met persoonlijke *bindkracht*

Voor elk behang is er de juiste lijm. Dat is ook nodig aangezien de materialen zich heel verschillend gedragen. Welke lijm de juiste is, vindt u in de bijsluiter die bij elke behangrol wordt gevoegd. Hier volgt een eerste overzicht.

Voor vliesbehang:

Vliesbehanglijm kan rechtstreeks op de muur worden aangebracht. De lijm kan lang "open" op de muur blijven zonder in te drogen. Dat is van bijzonder belang voor het behangen op muren. Bovendien spat deze lijm nauwelijks. Meer nog: bij een overeenkomstige voorbehandeling van de ondergrond kan het behang later heel gemakkelijk droog opnieuw worden verwijderd.

Voor vinyl- en reliëfbehang: Een speciale lijm met toevoeging van 20 - 30 % dispersielijm.

Het aandeel dispersielijm in deze speciale lijm zorgt ervoor dat bij splijtbaar behang, zoals vinyl- of reliëfbehang, de onderlaag vast met de ondergrond wordt verbonden. Ook de initiële hechting wordt verbeterd. Bij stevige hechting kan eventueel bij het later behangen de onderste laag als onderlaag dienen.

Voor papierbehang:

Een normale of speciale lijm heeft het voordeel dat het niet zo erg vlekt omdat het geen dispersieaandelen bevat. Met het oog op de goede verwerkingseigenschappen wordt echter ook voor papierbehang de speciale lijm aanbevolen.

Voor renovatievlies:

Lijm voor nieuwe pleisterlagen is een hoogwaardige lijm die van hechtungsversterkende additieven is voorzien. De lijm is gemakkelijk aan te brengen en kan optimaal worden verdeeld en is omwille van zijn hoge vochtbestendigheid ideaal geschikt voor nieuw pleisterwerk. Zuivere dispersielijm kan ook worden gebruikt als het renovatievlies bij latere renovatiewerken stevig op de muur moet blijven hechten en ook voor volgende behanglagen als ondergrond moet dienen.

Een andere variant voor ondergronden met nieuw pleisterwerk of beton is het gebruik van een kant en klaar **dispersieplamuurmiddel**, bijvoorbeeld bij de bewerking van meerdere malen overschilderde glasvezel. Hierbij wordt de lijm met een getande spatel op de glasvezel opgebracht. Het renovatievlies wordt droog in dit lijmbed gelegd en met een behangspatel glad gestreken. Belangrijke tip: Het renovatievlies moet voor het behangen dun voorgelijmd worden. Bij de "vlies op vlies"-variant trekt een deel van de lijm namelijk in het renovatievlies en het andere deel van de lijm in de rug van het vlies-behang, wat kan leiden tot hechtingsproblemen.

Muurbekleding op *maat*

Over het algemeen moet voor het uitpakken en op maat snijden worden gecontroleerd, of de behangrollen identieke artikel- en badnummers hebben en of het patroon en de kleur gelijk zijn.

Tijdens het behangen komen vaak onverwachte kamereigenschappen aan het licht. Waar anders alles mooi gelijk en recht schijnt te zijn, ontbreken plots hier en daar een paar centimeter. Daarom dient u de hoogte van de kamer zorgvuldig uit te meten. Vooral bij oude gebouwen kunnen de muren soms verschillende afmetingen hebben. Dan moet u nog eens 5 - 10 cm voor het versnijden bijtellen en dan hebt u de juiste baanlengte.

Bij patroonloos behang kunnen alle banen doorlopend van de rol worden gesneden. Bij rechte patronen zijn alle banen identiek en worden de patronen voor het op maat snijden op elkaar gelegd. Bij verspringende patronen verschuift het patroon bij elke tweede baan om de helft van het patroonrapport, de baan daarna is dan weer identiek. Belangrijk is dat het behang altijd in één richting wordt afgerold.

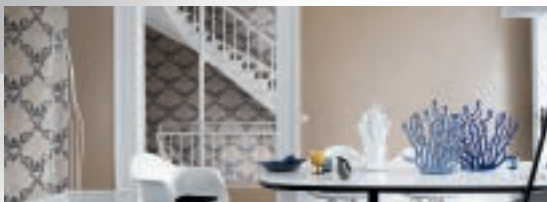
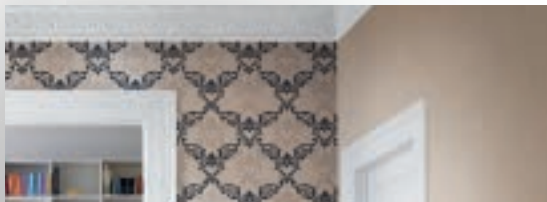

De gulden *regel*: 2/3 tot 1/3

Vlies, papier of vinyl? In alle rasch-behangrollen bevindt zich een bijsluiter die precies weet, welke lijmsoort voor welke behangsoort het best geschikt is. Principeel geldt: De lijm moet goed in koud water worden geroerd en dan lang genoeg op dikte komen.

Bij vlies- en structuurvliesbehang kan de lijm gewoon gelijkmatig op de muur worden aangebracht en het behang dan onmiddellijk in het lijmbed worden geplaatst.

Bij alle andere behangsoorten wordt de behangbaan eerst op de behangtafel gelijkmatig vanaf het midden ingesmeerd. Opdat het behang goed doorweekt en ook makkelijk te transporteren zou zijn, vouwt u de baan in de verhouding 2/3 : 1/3 dicht. Nu rolt u ze nog op en laat u telkens de lijm ca. 5 tot 10 minuten inweken. De inweektijd is heel belangrijk voor de juiste en luchtbelvrije hechting van het behang op de muur. Daarom moet u erop letten dat alle banen even lang inweken.

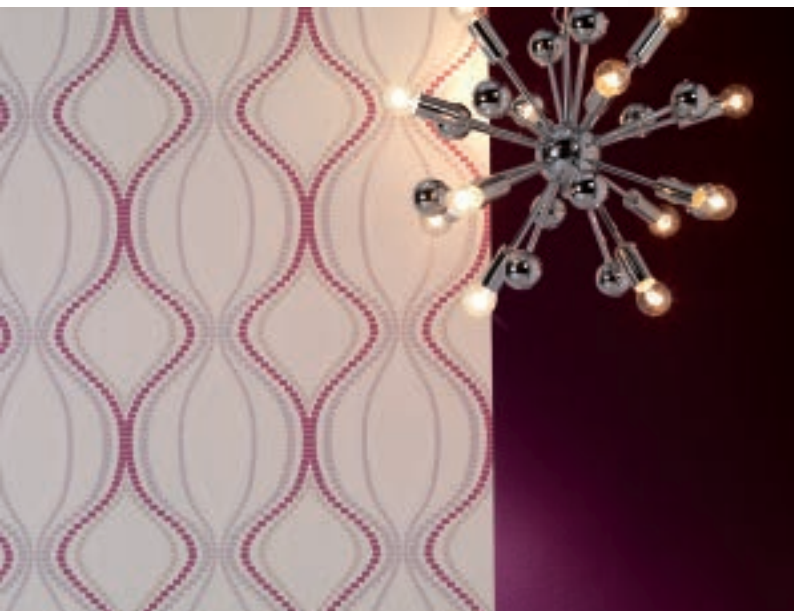
Rollen in de goede “**BANEN**” leiden

Opdat bij het behangen alles vlot zou verlopen, wordt de eerste baan altijd met een waterpas of schietlood uitgelijnd zodat de volgende banen recht verlopen. U begint altijd aan het venster en behangt “met het licht”.

Leg de behangbaan iets overlappend tegen het plafond. Zo kunt u eventuele hoogteverschillen in oude gebouwen compenseren. Leg de doorweekte baan best over uw uitgestrekte linkerarm en trekt de bovenste 2/3 omslag langzaam omhoog. Dan werkt u zich naar het onderste derde toe. De banen worden met een zachte behangborstel of sponsrubberrol vanuit het midden naar de kanten zonder blaasjes aangedrukt. Eventueel moet het naadgedeelte voorgelijmd worden.

Behang wordt “stotend” geplakt zodat de randen van beide banen nauwkeurig aansluiten. De naden die daar ontstaan drukt men met een conische of gegomde nadenroller aan. Bij structuurbehang mag u geen nadenroller gebruiken omdat u dan de structuur plat zou drukken. Druk hier de naden voorzichtig aan met een zachte doek.

Als er vervolgens lijmresten of -vlekken zichtbaar zijn, dan verwijdert u deze het best onmiddellijk door ze met een vochtige spons of doek af te deppen - nooit wrijven of vegen. Wanneer de lijm pas veel later verwijderd wordt, kunnen verkleuringen of glansvlekken aan het behangoppervlak ontstaan. Terwijl het behang aan de muur droogt, mag u de kamer niet te veel verwarmen of verluchten omdat anders de naden kunnen opentrekken. Een kamertemperatuur van 15 tot 20 graden is hier optimaal.

Hoeken, deuren, radiatoren & co.

Tips en trucs om de hoeken te *behangen*

Hoeken

Rond hoeken behangen hoeft niet moeilijk te zijn. Daarbij worden de banen nooit over een hoek geplakt, maar beide zijden na elkaar. Hiervoor moet u het behang zo aanzetten dat er aan de te behangen hoek een stuk van ca. 0,5 cm uitsteekt. Als de baan goed is geplaatst, kleeft u het uitstekend gedeelte om de hoek. Nu wordt de rest van de baan weer aan de andere muur uitgelijnd en opnieuw aangezet. Opdat het hoekgedeelte beter zou hechten, bevestigt u het uitstekend gedeelte met dispersielijm.

Deuren

Bij deuren wordt altijd vanaf één kant begonnen en dan naar de andere kant heen behangen - maar nooit vanaf de twee kanten naar het midden. De behangbaan wordt ter hoogte van de horizontale bovenkant van het deurkozijn gedeeld als het patroon dit toelaat. Langs de verticale buitenkant van het deurkozijn wordt het behang aangedrukt en wordt het uitstekende gedeelte afgesneden. Eventueel wordt hier een strook in het

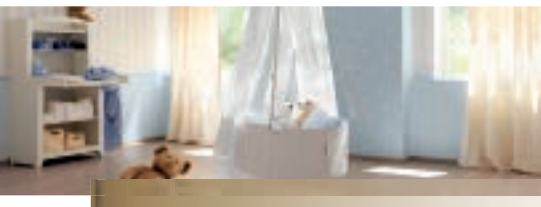
patroonverloop ingewerkt. Dan past u het uitstekend gedeelte boven en onder het deurkozijn aan en met behulp van een driehoeklijst afgesneden.

Raamnissen

Ook bij kleine nissen hoeft men geen afstand te doen van een naadloos schoon totaalbeeld. Hier wordt een uitgelijnde behangbaan zodanig aan één kant van het raam aangezet dat het uitstekende gedeelte "om de hoek" tot aan het raamkozijn (plus extra) doorloopt. Bij patroonbehang moet u rekening houden met het patroonverloop. Dan snijdt u het behang ter hoogte van de vensterbank en de bovenkant van het raam in zodat het uitstekende deel in de nis kan worden geklapt en op maat langs het raamkozijn en de vensterbank kan worden afgesneden. Behang daarna boven en onder het raam en ga aan de andere kant van het raam op dezelfde wijze te werk.

Radiatoren

Voor u begint moet de radiator worden uitgeschakeld en volledig zijn afgekoeld. Het volstaat meestal om 10 tot 20 cm ach-

ter de radiator te behangen. Als de radiator in de muur is ingebouwd, behangt u op dezelfde manier als bij raamnissen.

Lichtschakelaar en contactdozen

Voor u in de buurt van contactdozen of lichtschakelaars komt, moet de stroom aan de zekeringskast uitgeschakeld zijn. Controleer dit, bijvoorbeeld met een geïsoleerde schroevendraaier! Eerst worden de omrandingen van de lichtschakelaars en contactdozen verwijderd zodat u gemakkelijk boven de contactdozen of lichtschakelaars kunt behangen. Bij contactdozen kan men dan de aardecontacten onmiddellijk met de hand door het behang drukken. Bij lichtschakelaars wordt het behang eerst kruisgewijs ingeknipt. Als de lijm is gedroogd, snijdt u het behang over de schakelaar of contactdoos langs het metalen frame met een universeel mes weg. Tot slot worden de afdekplaatjes gewoon weer aangebracht.

Plafond

Een behangen plafond is een blikvanger. Het werk gaat het

best met twee personen. Eerst wordt de eerste behangbaan uitgelijnd en gemarkeerd, bij voorkeur met een slaglijn. Dan maakt u het behang vanaf het raam met het licht mee aan het plafond vast. Terwijl een persoon de behangbaan aanzet en aandrukt, houdt de andere persoon het overige, nog dichtgevouwen behang met een schone bezem omhoog.

Sierranden

Sierranden verlenen ruimtes structuur en leggen mooie accenten. Bij het behangen is het belangrijk dat men een onderscheid maakt tussen twee methodes: bij glad behang wordt de positie van de rand eerst afgetekend en op het behang geplakt. Breng daarom speciale sierrandlijm aan en druk de sierrand op de gewenste plaats aan. Bij sterk gestructureerd behang plakt u de sierrand best eerst onmiddellijk op de muur en brengt u daarna de behangbanen van boven naar beneden aansluitend aan. Voor mooi afgewerkte aansluitingen worden de uitstekende gedeelten gewoon afgesneden met een driehoeklijst.

Behangen *makkelijk gemaakt*

Rasch-vliesbehang maakt het leven makkelijker. Het is bijzonder snel en gemakkelijk te verwerken omdat de inweektijden bijvoorbeeld wegvallen. Vliesbehang rekt niet uit en krimpt niet. Het vliesbehang kan gewoon met een speciale lijmrol direct op de muur of het plafond gelijkmatig aangebracht worden. Dan moet de droge en op maat gesneden baan alleen nog in het lijmbed van de muur of plafond worden gelegd. Met afsluitingen, hoeken, raamnissen, etc. gaat u op dezelfde manier te werk als voorheen beschreven.

Inlijmapparaat bij vliesbehang

Vliesbehang kan ook met een inlijmapparaat worden verwerkt. Hier mag u steeds maar één baan door het apparaat halen.

De *toon* maakt het *behang*

Met overschilderbaar vliesbehang bijvoorbeeld uit de **rasch**-collectie “Wallton” kunt u heel gemakkelijk kleur bekenen. Het gaat hierbij om een halfproduct dat op een heel eigen manier veredeld wordt met verf-, lazuur- of decoratietechnieken. Het schilderen van het gedroogde behang moet met een tegen weekmakers bestendige dispersie-, latex- of acrylverf gebeuren.

Bij het aanbrengen van dispersieverf moet u op de volgende punten letten: gemorste lijm moet tijdens het behangen zo goed mogelijk vermeden of meteen volledig verwijderd worden. Als dit niet gebeurt, kan dit leiden tot een onregelmatig absorptiegedrag en tot vlekkenvorming na het schilderen. Op die plaats laat de ingedroogde lijm geen verf meer tot het behang doordringen.

Het is veiliger om de verf of verftechniek vooraf op een stuk proefbehang uit te proberen. Als alles aan de verwachtingen beantwoordt, brengt u de verf met een kortharige microvezelrol gelijkmatig “nat in nat” op. Wanneer de verfconsistentie correct is ingesteld, volstaat een verflaag meestal. Anders laat u de verf eerst drogen en schildert u een tweede keer.

Behangproblemen *snel* oplossen

Luchtblaasjes, vouwen of vlekken. Er zijn enkele redenen waarom de chemie tussen muurbekleding en ondergrond soms niet zo goed is. Maar er zijn gelukkig ook enkele tips en trucs om ervoor te zorgen dat het behangen desondanks toch lukt.

Ondergrond Vorbereiding is A en O

De meest voorkomende oorzaak bij behangproblemen is een slecht voorbereide ondergrond. Bij luchtblaasjes of vouwen, krimpnde naden of wanneer het behang niet aan de muur blijft plakken, komen verschillende oorzaken in aanmerking.

Sinterlagen

De ondergrond is in dit geval niet absorberend genoeg en met een sinterlaag bedekt. Sinterlagen zijn ophopingen van bindmiddelen aan het oppervlak die bij het verdichten en gladmaken niet alleen op kalkcementpleister, maar ook op gipspleister kunnen ontstaan. Deze sinterlagen hechten als een film op het oppervlak en sluiten de ondergrond af. U kunt een sinterlaag op

het oppervlak bij strijklicht herkennen aan de glanzende gedeelten. Als dit het geval is moet de sinterlaag mechanisch verwijderd worden zodat de muur opnieuw kan worden behangen worden.

Teveel lijm op de ondergrond bij meerdere malen behangen oppervlakken

Wanneer het te behangen oppervlak al diverse malen is behangen, kunnen zich meerdere oude lijmresten op het oppervlak bevinden. Hier moet de ondergrond met schuurpapier geruwd worden en moet eventueel een regulerende primer op de ondergrond worden aangebracht - zoals bijvoorbeeld een gepigmenteerde behangprimer.

Oude onderbehanglagen

Soms bevinden deze grondlagen zich op de ondergrond en komen ze bij het opnieuw behangen van de muur los. Daardoor verliest de lijm haar werking en blijft het behang niet plakken. Onderbehang is niet meer modern en ongeschikt voor behangwerk.

LF-primer en behangprimer

Bij LF-primer gaat het om een kunststofdispersie die vaak als voorstrijklaag wordt gebruikt. Wanneer de LF-primer onverdund wordt aangebracht, dicht hij de ondergrond voor het behangen te sterk af. Vaak voert het opbrengen met de plafondborstel of -rol tot overdekkingen van de primer. Daardoor kan de lijm niet optimaal in de ondergrond dringen. Daardoor is onvoldoende beginhechting gewaarborgd en kunnen de naden loslaten en kunnen zelfs blaasjes ontstaan.

Voor het behangen moet altijd een behangprimer worden gebruikt omdat deze in tegenstelling tot de LF-primer kleinere bestanddelen bevat die dieper in de ondergrond dringen. Men noemt dit capillaire werking. De behangprimer ligt niet op de ondergrond en sluit deze niet af, maar houdt de ondergrond absorberend - de voorwaarde voor een goed behangresultaat.

Dispersieverf

Dispersieverf is extreem wasbestendig en sluit de onder-

grond te sterk af. Als de muur daarmee is voorbehandeld, kan de opgebrachte lijm niet optimaal in de ondergrond dringen en zo niet voldoende beginhechting ontwikkelen. Zelfs bij premiumvlies kan het dan tot extreme blaasjesvorming komen. Ook weken later nog, vooral als de kamers aan sterke temperatuurschommelingen onderhevig zijn, kunnen de naden nog loslaten. In plaats van dispersieverf is het aangewezen om gepigmenteerd voorstrijkmiddel te gebruiken die de ondergrond optimaal op het behangen voorbereidt zonder de absorberende kracht te verminderen.

Lijm- en inweektijden **Correct mengen, wachttijd** **respecteren, langer genie-** **ten**

Bij het behangen kan je niet aan de lijm voorbij. Maar met een paar eenvoudige basisregels is het makkelijk om met lijm om te gaan.

Regel nummer 1: Bij het aanmaken van de lijm met water, moet u de op de lijmverpakking vermelde informatie naleven, anders verliest hij 50% of nog meer van zijn hechtcracht. Het behang komt dan rond de naden los en er vormen zich blaasjes. Vooral in seizoenen wanneer de verwarming op hoge toeren draait, kan dit zelfs weken later nog gebeuren. Hier ontstaat een oppervlaktespanning tussen muur en behang omdat de buitentemperatuur zeer koud is, maar de binnentemperatuur met 23 graden een stuk hoger ligt. Daarom moet u de verpakkingsbijlage van de lijm altijd in acht nemen en de lijm volgens de aanwijzingen verdunnen.

Regel nummer 2: De aangegeven inweektijd van het behang aanhouden en erop letten dat alle banen even lang, ca. 10 minuten, worden ingeweekt. Een kleine tip: Wie in de zomer bij extreem hoge kamertemperaturen wil behangen, legt de ingelijmde behangbanen het best in een plastic zak om in te weken zodat ze niet te snel drogen.

Papierbehang

Bij papierbehang is het extreem belangrijk om de juiste inweektijd aan te houden. Als de inweektijd wordt overschreden, komt het snel tot krimpen of blaasjes- en plooi-vorming. Bij structuurbehang is het heel belangrijk dat de lijm ook doordringt tot in de diepere structuur. Anders kunnen verschillende drogingspanningen en openstaande naden ontstaan.

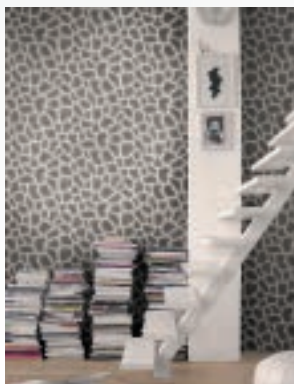
Reliëf- en vinylbehang

Bij beide behangsoorten is het ook absoluut nodig om de juiste inweektijd aan te houden. En: Reliëf- of vinylbehang moet na het inlijmen altijd worden opgerold om het uitdrogen van de randen te voorkomen en te vermijden dat de naden na het behangen niet open staan. In het bijzonder moet op een voldoende absorberende ondergrond worden gelet, omdat het behang bijna uitsluitend naar de ondergrond toe droogt.

Vliesbehang

Opdat vliesbehang goed zou plakken, moet de ondergrond goed absorberend zijn. Bovendien is het belangrijk dat de ondergrond eenkleurig is, in het beste geval licht en neutraal. Bij een vlekkerige muur kan het ondergrondbeeld zich door het behang heen aftekenen en daarom wordt in twijfelgevallen altijd een gepigmenteerd voorstrijkmiddel aanbevolen.

Als de ondergrond uit renovatievlies bestaat, wordt vlies op vlies behangen. Daarbij trekt een deel van de lijm in de vliesrug van het behang en een deel in het renovatievlies. Daardoor kan het gebeuren dat de hechting tussen behang en ondergrondbehang niet volstaat. Daarom is het beter het renovatievlies eenmaal voor te lijmen.

Kleine probleemzones - samen de *oorzaken* aanpakken

"Hoe?", "Wat?", "Waarom?" vraagt de ene de andere na het behangen. De hoogste tijd om de oorzaken van kleurverschillen, vlekken en schaduwen tot op het bot aan te pakken zodat muren in de toekomst in een handomdraai een mooie, nieuwe look kunnen krijgen.

Hoe ontstaan kleurverschillen?

Behangrollen zijn altijd van een badnummer voorzien. Om kleurverschillen te voorkomen, moeten de aangekochte rollen daarom altijd hetzelfde badnummer hebben. Daarom moet u bij de aankoop en voor het verwerken altijd zorgvuldig controleren, of de nummers identiek zijn. Meer informatie in punt 3 in deze brochure en op instructieblad nr. 7 van het BFS (Bundesauschuss Farbe und Sachwertschutz).

Waarom zijn er schaduwen?

Wanneer door de lichtinval schaduwen aan de snijranden ontstaan, kan het eventueel tot schaduwen komen. Daarom moet u altijd van het venster weg behangen. Een tweede oorzaak: Het behang werd per ongeluk gestort geplakt (i.e. de behangbaan werd afwisselend 90° gedraaid) hoewel er zich op het etiket geen overeenkomstig behangsymbool bevond. Als zich een dergelijk symbool op het etiket bevindt, moet u "gestort" behangen. Daarbij wordt elke tweede baan in omgekeerde richting geplakt.

Waar komen de vlekken vandaan?

Grijze vlekken treden meestal bij ondergronden met een hoog alkaligehalte op.

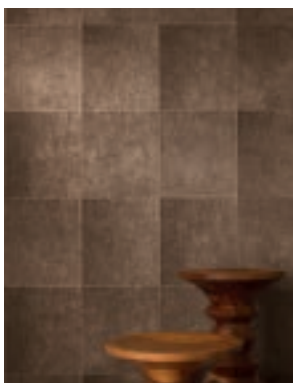
Bruine vlekken kunnen door roestvlekken van metalen delen ontstaan, bijvoorbeeld door nagels, dragers, strekmetaal, ijzeroxide in het pleisterzand, etc.

Gele vlekken treden bij pleister- en houtondergronden op. Uit de ondergrond slaan voorwerpen door het behang die door de waterhoudende lijm worden losgemaakt, bijvoorbeeld nicotine, vetten, oliën, houtbestanddelen en andere substanties.

Rode of paars-rose vlekken zijn een aanwijzing voor vochtige muren of schimmel.

Wat doen bij naadproblemen?

Naden laten los of gaan open staan als de ondergrond niet goed absorbeert of wanneer de juiste lijm niet werd gekozen. Ook tocht of verwarmingslucht kan dit probleem veroorzaken.

Wanneer kleuren en patronen hun *effect* tonen

Behang biedt met een bijna oneindig veelvoud aan kleuren, structuren en patronen de meest verschillende decoratiemogelijkheden voor elke woonsmaak. Daarbij kan het behang door kleuren en patronen de ruimtewerking beïnvloeden en een hele nieuwe ruimte-ervaring veroorzaken. Kleine ruimtes winnen door het juiste behang plots aan ruimte, terwijl zeer hoge ruimtes bijvoorbeeld met een kleurig plafondbehang meer gezelligheid uitstralen. Met behang is het heerlijk eenvoudig om ruimteverhoudingen optisch te veranderen en ruimtes een volledig nieuwe aanblik te geven.

Een zeer lage ruimte lijkt hoger, wanneer

- een verticaal gestreept behang wordt aangebracht,
- het plafond helder of wit wordt behangen,
- een unibehang wordt gebruikt.

Een zeer hoge ruimte lijkt lager, wanneer

- een combinatie uit twee behangen horizontaal door een sierrand wordt onderbroken,

- het behang aan het plafond met een sierrand afsluit (boordenafrluiting) of het plafondbehang in de muur overloopt en met een sierrand afsluit,
- het plafond donker wordt behangen.

Een kleine ruimte lijkt groter, wanneer

- heldere kleuren worden gekozen,
- kleinere patronen of uni's worden behangen,
- een muur (zonder vensters of deuren) met een groot patroon of van een donkere kleur wordt voorzien.

Een grote ruimte lijkt gezelliger, wanneer

- donkere, warme kleuren worden gekozen,
- grote patronen worden behangen.

Ook het behangen met een zeer opvallend patroon op een muur in combinatie met een passend unibehang op de andere muren is een mooie blikvanger. Ook behang met een tekening kan als decobaan of paneel tussen passende uni's worden geplakt.